

Hernieuw uw
VVJ-lidmaatschap op tijd!
Betalingsformulier in dit nummer

Gerommel bij de omroepen
Erkenningscommissie nadert einde hernieuwsoperatie erkenningen
Hilde Van den Eynde vertaalt wetenschap in *De Standaard*
In Egypte is de strijd voor persvrijheid nog niet gewonnen
En Rik Van Cauwelaert kreeg de journalistiek met de paplepel binnengegoten

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 151 - 24 november 2011 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

UIT DE VVJ

Steeds nieuwe uitdagingen 3

ACTUEEL

Commissie bijna rond met hernieuwing erkenningen beroepsjournalist 4

VVJ nodigt uit tot hernieuwing lidmaatschappen 5

VRT-nieuwsdienst geeft Luc Rademakers krediet 6

Luc Rademakers: 'Uitbouw VRT online is evident' 6

VT4 schrapt *Vlaanderen Vandaag* 7

ROB-tv schrapt kwart van het personeel 7

MENS ACHTER HET NIEUWS

Hilde Van den Eynde (*De Standaard*): de drang om het uit te leggen 9

REPORTAGE

De bitterzoete weg naar meer persvrijheid in Egypte 10-11

IN GESPREK

De agnost in Rik Van Cauwelaert (*Knack*) 12-13

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Steven Stijnen c/ VRT 14

Steven Stijnen c/ *Het Belang van Limburg* 15

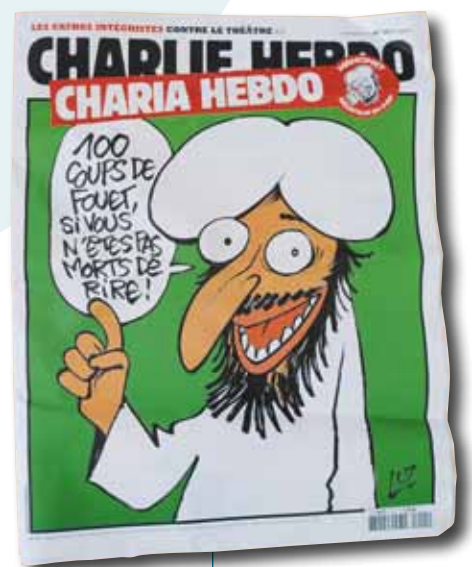
LEXICON VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK (8)

Van [haantjesgedrag] tot [ironie] 16-17-18

ONDER EMBARGO

19

Het Franse satirische weekblad *Charlie Hebdo* was op 2 november het slachtoffer van een aanslag met benzinebommen. De redactie in Parijs werd volledig vernield. De aanslag volgde op de publicatie van een nummer - *Charia Hebdo* - waarin het moslimextremisme aan de kaak werd gesteld. Op de cover stond een door de islam verboden karikatuur van de profeet Mohammed, getekend Renald Luzier, auteursnaam Luz (zie cover van deze DJ). De aanslag is wellicht het werk van moslimfundamentalisten. De Franse krant *Libération* bood de redactie van *Charlie Hebdo* voorlopig onderdak. (Foto's cover en hiernaast: Mehdi Chebil/Polaris/PhotoNews)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes printing
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-printing.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

JOURNALISTIEK IN 2012

Vrolijke tijden zijn het niet. De economie slabakt als zelden tevoren - vergelijkingen met de jaren '30 van vorige eeuw zijn in tegenwoordig - en beterschap zit er niet direct aan te komen. Dat is ook voor de mediahuizen die nieuws aanbieden slecht nieuws. De advertentiemarkt dreigt, zoals amper een paar jaar geleden, opnieuw een van de eerste slachtoffers te worden.

SBS Belgium schrapte zopas het dagelijkse journaal *Vlaanderen Vandaag* uit het programma-aanbod van VT4. Omdat "het bedrijf teveel lijdt onder dalende advertentie-inkomsten", wordt gezegd (zie pagina 7 van deze *DJ*). Ruim twintig collega's verliezen daardoor vanaf Nieuwjaar hun baan. De Oost-Brabantse regionale tv-omroep ROB-tv zet ongeveer gelijktijdig een kwart van zijn personeel op straat. De uitleg: "De verwachtingen voor de toekomst zijn niet goed. We zien een verdere daling van de nationale advertentie-inkomsten tegemoet en daarnaast spelen de grote telecomoperatoren ons parten" (zie eveneens pagina 7 van dit nummer).

De journalistiek - in Vlaanderen en België, zoals overal ter wereld - kampt eens te meer met gigantische uitdagingen. Hoe overwinnen we twee cumulatieve *major problems*: de explosie van het nieuwsaanbod ingevolge de digitale revolutie enerzijds, de vermindering van inkomsten ingevolge de algemene economische recessie anderzijds?

Niet dat er alleen maar slecht nieuws te rapen is. Zo blijkt de digitale krantenverkoop - alvast voor de zogenaamde kwaliteitskranten - wel degelijk aan te slaan. Dat bewijzen althans de recentste CIM-verkoopcijfers van *De Tijd* en *De Standaard*, die overigens parallel lopen met de verkochte digitale oplages van *The New York Times* en andere Amerikaanse kranten. Online nieuws verkoopt! Brengen iPod en iPad dan toch redding voor de krant?

Ook positief is dat de VVJ en haar Franstalige zustervereniging AJP eerstdaags met zowel de Vlaamse als Franstalige dagbladuitgevers samen zitten om te praten over een mogelijk Memorandum aan de komende federale regering. Als journalistenvereniging willen we daarbij nagaan hoe sociale maatregelen de werkgelegenheid op redacties kunnen veilig stellen of zelfs bevorderen - via de (para)fiscaliteit op auteursrechten of anderszins. Een collectief standpunt van de volledige Belgische nieuwsmediasector zou hoe dan ook een sterk signaal zijn: van een kwalitatief nieuwsaanbod kan geen sprake zijn zonder voldoende bezette redacties met behoorlijk opgeleide en vergoede (beroeps)journalisten.

Het is maar een - zij het een belangrijke - reden waarom de VVJ/AVBB ook in 2012 nood heeft aan een grote representativiteit en voldoende middelen. Bij dit nummer van *De Journalist* gaat een overschrijvingsformulier waarmee u makkelijk opnieuw lid kan worden van onze beroepsvereniging in 2012. Overigens zijn er nog een pak andere redenen waarom een hernieuwing van het VVJ-lidmaatschap aangewezen is, daarvoor verwijzen we naar pagina 5 van dit blad. Alvast dank voor het vertrouwen.

Pol Deltour
Nationaal secretaris VVJ/AVBB

VIJFJAARLIJKE HERNIEUWING ERKENNINGEN ZIT OP SCHEMA

Pol Deltour

De Erkenningscommissie verzette al bergen werk in het kader van de vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenningen van beroepsjournalisten, die wettelijk is bepaald. En ook de FOD Binnenlandse Zaken lijkt op tijd te zullen zijn met de aanmaak van de nieuwe officiële perskaarten voor 2012-2016.

Half november werd van 1280 beroepsjournalisten de erkenning reeds hernieuwd voor de komende vijf jaar. Honderden andere dossiers zitten in de pijplijn. Ultieme oproep aan de beroepsjournalisten die nog geen aanvraag tot hernieuwing indienden (en voor wie hun redactie dit niet deed): toch maar doen, die aanvraag, al was het maar om tijdig over geldige persdocumenten en bewijzen voor het openbaar vervoer te beschikken vanaf Nieuwjaar 2012.

Niet alle aanvragen tot hernieuwing zijn zomaar ingewilligd. De wet van 30 december 1963, die de erkenning van beroepsjournalisten regelt, verplicht de Erkenningscommissie om bij elke vijfjaarlijkse hernieuwing na te gaan of een beroepsjournalist nog altijd aan de erkenningsvoorwaarden voldoet. Dat wil vooral zeggen: haalt hij/zij nog steeds zijn hoofdinkomen uit journalistiek werk voor algemene nieuwsmedia; én doet hij/zij dit zonder er tegelijk commerciële nevenactiviteiten op na te houden? Met die erkenningsvoorwaarden wilde de wetgever in 1963 een specifiek beroepsstatuut met welbepaalde werkfaciliteiten uitwerken voor professionele journalisten die het brede publiek met nieuws bedienen en dat met de nodige onafhankelijkheid doen.

Diverse kandidaten voor een hernieuwde erkenning kregen in dit licht van de commissie vragen voorgelegd ter verduidelijking van hun situatie. Zo ook sommige zelfstandige beroepsjournalisten die – al dan niet bewust – geen of onvoldoende bewijzen van hun financiële toestand voorlegden. In hun eigen belang geven de betrokken freelancers de commissie toch maar best de nodige openheid ter zake.

Voor enkele tientallen andere aanvragers merkte de Erkenningscommissie al dadelijk op dat ze niet langer aan de erkenningsvoorwaarden voldoen. Ze werken bijvoorbeeld niet in hoofdorde voor een krant of magazine, maar schrijven vooral boeken. Of hun werk betreft niet in hoofdzaak nieuws-

programma's, maar veeleer entertainment- of reality-tv. Of ze blijken wel degelijk als journalist actief te zijn, maar dan bij gespecialiseerde publicaties, reclamebladen of bedrijfsmagazines. In al die gevallen kan de Erkenningscommissie moeilijk anders dan vaststellen dat de aanvragers niet langer aan de wet van 1963 voldoen. Hen wordt dan ook de vraag gesteld of ze vrijwillig afstand willen doen van hun erkenning. Diverse journalisten gingen intussen op die zogenaamde 'schriftelijke procedure' in. Maar akkoord gaan is niet verplicht, en wie dat wil kan altijd aan de commissie vragen te worden gehoord. Blijft de commissie op haar punt, dan nog is de zaak niet verloren, want de wet regelt een beroepsmogelijkheid bij de Commissie van Beroep. Alle uitleg hierover op www.cebjb.be.

Twee alternatieven

Beroepsjournalisten die hun erkenning definitief verliezen, kunnen nog altijd twee kanten uit. Voor zij die in hoofdzaak hun brood verdienen als journalist verbonden aan een gespecialiseerd nieuwsmedium (de zogenaamde 'periodieke pers'), heeft de wet een bijkomend officieel statuut uitgewerkt: dat van 'journalist van beroep'. Zij krijgen, zoals de beroepsjournalisten van de algemene media, een officiële perskaart (zij het met een andere kleur) en diverse faciliteiten die daarmee vasthangen. Voor meer informatie: www.ajpp-vjpp.be.

Journalisten tot slot die, bijvoorbeeld ingevolge de economische omstandigheden, enkel nog in nevenberoep nieuws verslaan voor algemene nieuwsmedia, kunnen steeds blijven aansluiten bij de VVJ, maar dan als 'persmedewerker'. Zij verliezen dan wel hun officiële perskaart en de daaraan verbonden faciliteiten, maar ze krijgen wel een gewone VVJ-lidkaart en kunnen verder aanspraak maken op de informatie- en dienstverlening van het VVJ-secretariaat. Alle informatie hierover op www.journalist.be.

VVJ vernieuwt website

De VVJ lanceert een volledig vernieuwde website op <http://www.journalist.be>. Een vereenvoudiging van de structuur moet bezoekers nog sneller hun weg doen vinden. De site is voortaan opgetrokken uit vier grote secties: (beroeps)journalist, freelance, databanken en een luik over onszelf. Verder omvat zes de klassieke rubrieken nieuws, journalistieke vacatures en een uitgebreide agenda.

In **(Beroeps)journalist** vind je alle informatie over je persdocumenten en lidmaatschap van de VVJ/AVBB, de voordelen die je geniet, je arbeidsstatuut en gunstige verzekeringen die we aanbieden.

Het luik **Freelance** biedt het *Vademecum voor zelfstandigen*, een rist veelgestelde vragen (en de antwoorden erop) en specifieke informatie rond auteursrechten.

Voor een overzicht van persprijzen, journalistieke opleidingen, mediahuizen, journalistieke verenigingen en de journalistendatabank, kun je terecht in het gedeelte **Databanken**.

De rubriek **Over ons** tot slot bundelt alle publicaties van de VVJ en wijst je de weg naar onze kantoren, de VVJ-mandatarissen, onze regionale afdelingen...

Onze vernieuwde website draait op Drupal, open source software van Belgische makelij.

Naast een vernieuwde website maakten we ook een Twitteraccount aan (<http://twitter.com/vvjjournalisten>). Ook daar kun je vlot op de hoogte blijven van wat de VVJ te bieden heeft.

Bart Vanacker
webmaster www.journalist.be

VVJ HERNIEUWT LIDMAATSCHAPPEN VOOR 2012

Pol Deltour

De VVJ nodigt alle Vlaamse journalisten die werken voor algemene nieuwsmedia opnieuw uit om aan te sluiten bij de beroepsvereniging in 2012. De directe voordelen van een lidmaatschap zijn reëel, maar tevens is een maximum aan solidariteit nodig om alle uitdagingen aan te kunnen.

Het statuut van beroepsjournalist (en dat van stagiair) levert aanzienlijke voordelen op. Je krijgt een officiële perskaart, en die doet nog altijd vele deuren open gaan, bij overheden maar ook bij private organisaties. De officiële perskaart blijkt overigens aan een revival bezig, nu almaar meer 'burgerjournalisten' zich op het terrein begeven en zowel publieke als private instanties meer dan ooit behoefte hebben aan een selectie van de journalisten die zich aandienen. De erkenning als beroepsjournalist geeft verder recht op gratis openbaar vervoer en op een aanvullend pensioen voor de loontrekkenden, om de materiële voordelen niet te vergeten die talloze particuliere bedrijven verlenen. De VVJ - zowel op zich als in het kader van de Belgische koepelvereniging AVBB - staat ervoor garant dat het statuut van beroepsjournalist en de faciliteiten die eraan vasthangen overeind blijven en waar mogelijk verbeterd worden. Alleen al daarvoor is lidmaatschap van de vereniging een verstandige keuze.

Ook los van de erkenning als beroepsjournalist levert lidmaatschap van de VVJ voordelen op. Daarom hebben trouwens ook losse medewerkers (journalisten in bijberoep), technici, oud-journalisten, docenten en studenten in de journalistiek veel baat bij aansluiting. Voor leden staat het VVJ-secretariaat immers continu ter beschikking met informatie, advies en als het moet rechtsbijstand. Dat is het geval voor een hele reeks van domeinen: de erkenning als beroepsjournalist, respect voor de perskaart, toepassing van het aanvullende journalistenpensioen, de loon- en arbeidsvoorwaarden, conflicten met de werkgever, auteursrechten, problemen met het gerecht, burgerlijke aansprakelijkheid, verzekeringen, deontologie... Enkel VVJ-leden kunnen met hun vragen en problemen hierover bij de beroepsvereniging terecht.

Wie toetreedt tot de VVJ betaalt een lidgeld dat afhangt van het soort lidmaatschap (zie bijgaande tabel). Dat lidgeld dekt dan wel alle mogelijke service van de vereniging. Voor de beroepsjournalisten bijvoorbeeld omvat het bedrag van 115 € ook de nieuwe vijfjaarlijkse perskaart die straks wordt uitgereikt en het validatievignet voor 2012 dat erop moet. Bij eventueel verlies van de kaart kunnen zij kosteloos een duplicaat krijgen.

Vrijheid van vereniging

Toch nog eens aanstippen dat erkende beroepsjournalisten niet formeel verplicht zijn om lid te worden van de VVJ/AVBB. Ook dat is een aspect van de vrijheid van vereniging. Maar praktisch gezien moeten deze niet-leden toch administratiekosten betalen voor hun erkenning en de officiële perskaart

die daaruit voortvloeit, en dit aan de VVJ/AVBB die van de wetgever immers de opdracht kreeg om het hele erkenningsstelsel uit te voeren. Concreet moeten beroepsjournalisten die niet aansluiten bij de VVJ voor hun nieuwe vijfjaarlijkse perskaart 100 € betalen en voor het validatievignet voor 2012 dat erop moet 50 €. Ook bij eventueel verlies van hun kaart moeten zij die sommen betalen.

Net zoals de VVJ-lidgelden zijn de administratiekosten die de VVJ aanreket aan niet-leden twee jaar geleden verhoogd. Dat heeft om te beginnen te maken met voortschrijdende kostenvermeerderingen die jammer genoeg niet door een overheids subsidie worden gecompenseerd. Bovendien heeft de VVJ een correctere verrekening willen maken voor het werk dat ze ook voor niet-leden presteert.

Lidgelden / administratiekosten voor niet-leden 2012

VVJ-leden	€
Beroepsjournalist * eventueel: waarborg autopersplaat	115 * 40
Stagiair	80
Erelid	60
Persmedewerker	65
Docent journalistiek	60
Student journalistiek	50
Technicus (T-kaart)	65
Niet-VVJ-leden	
Beroepsjournalist die geen VVJ-lid wordt - administratiekost vijfjaarlijkse perskaart - vignet perskaart voor 2012 * eventueel: waarborg autopersplaat * eventueel: vignet autopersplaat	100 50 * 65 * 50
Technicus (T-kaart) - administratiekost vijfjaarlijkse T-kaart - vignet T-kaart voor 2012	40 15

Betalingsformulier bij dit nummer

IBAN: BE 33210031970646

JournalistenAgenda 2012 op komst

Naar jaarlijkse traditie ontvangen alle VVJ-leden straks een gloednieuwe JournalistenAgenda voor het komende jaar. Begin december moet ze in de bus vallen bij iedereen die lidgeld betaalde voor 2011. De agenda bevat zoals voorgaande jaren heel wat praktische informatie over de VVJ en wat ze te bieden heeft. Ook verwante organisaties komen aan bod. Het eigenlijke kalendergedeelte bevat weer allerlei noodzakelijke en nuttige datavermeldingen en serveert tegelijk een serie praktische tips.

VRT-NIEUWSDIENST GEEFT LUC RADEMAKERS KREDIET

Luc Vanheerentals

Op de nieuwsdienst van de VRT wordt in het algemeen tevreden gereageerd op de keuze van Luc Rademakers als de nieuwe algemene hoofdredacteur.

"Hij heeft duidelijk wat in zijn mars", weet Marc Lamot, voorzitter van de redactieraad. "Dat blijkt toch uit zijn cv en uit het parcours dat hij tot nog toe aflegde. Wat hij concreet van plan is, weten we nog niet, maar iedereen kijkt er naar uit om hem daadwerkelijk aan het werk te zien." Vakbondsafgevaardigde Ivo Hendrix (ACV) bevestigt dat de nieuwsdienst Rademakers krediet en vertrouwen wil geven. Maar andere bronnen, die de anonimiteit verkiezen, waarschuwen er toch voor dat veel zal afhangen van het team dat Rademakers rond zich zal verzamelen. "Als krantenman is hij nu eenmaal niet vertrouwd met het audiovisuele medium."

Met Luc Rademakers is alleszins gekozen voor iemand met een managersprofiel. Hij stond aan het hoofd van *Metro*, *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg* en was sinds 2009 verantwoordelijk voor ontwikkeling en strategie van alle media-activiteiten van Concentra Media House Limburg. Ivo Hendrix: "In de criteria die samen met de redactieraad werden opgesteld, was er naast een goed journalistiek en deontologisch profiel ook sprake van een duidelijke visie op de wijze waarop je een redactie goed doet functioneren. Op dat vlak is Rademakers iemand met bewezen ervaring." Volgens sommigen was de peopelmanagement-ervaring zelfs doorslaggevend voor de directie, toen die haar keuze maakte. Niet dat iedereen dat zo hoog inschat. Vlaams parlementslid Carl Decaluwé (CD&V) wees er in *De Morgen* op dat de keuze voor "iemand met een commerciële kijk" niet echt overeenstemt met het accent dat de nieuwe beheersovereenkomst voor de VRT legt op de kwaliteit van het nieuws.

Had de VRT-directie dan niet iemand uit eigen midden kunnen kiezen, is een andere vraag. Keuze was er alleszins genoeg,

gelet op de kandidaturen van onder meer Kris Hoflack (die intussen zijn vertrek bij de VRT aankondigde), Jan Van Dam, Tim Pauwels, Brigitte Vermeersch en Karl Leenknecht. "Als redactieraad hadden wij te kennen gegeven geen exclusieven te stellen tegen een extern iemand", zegt Marc Lamot.

"Terwijl de directie van haar kant had laten weten dat ook eigen mensen het potentieel hadden om de functie in te vullen. Zowel het ene als het andere heeft voor- en nadelen. Vandaag kijken we neutraal aan tegen het feit dat er voor een extern iemand gekozen is." ACV-secretaris Ivo Hendrix: "Voor ons was het belangrijkste dat de hele aanstellingsprocedure correct verliep, van het opstellen van de criteria en de kandidaatstellingen tot de uiteindelijke keuze. Alles wijst erop dat dit het geval is geweest."

Luc Rademakers: 'Snelheid mag niet ten koste gaan van kwaliteit.' (Foto Dirk Waem/Belga)

Luc Rademakers staat hoe dan ook voor belangrijke uitdagingen. Ook het VRT-departement Nieuws en Duiding is het afgelopen jaar getroffen door zware besparingen. Naar schatting 30 van de ruim 400 personeelsleden van de nieuwsdienst gingen in op het aanbod tot vervroegde pensionering of deeltijds werken. Een aantal anderen stapten naar de concurrentie. Ook de productiekosten werden met 5 procent verminderd. En dan is er nog de nieuwe beheersovereenkomst die de nieuwsdienst bijkomende inspanningen oplegt, onder meer voor buitenlandse en Europese berichtgeving en onderzoeksjournalistiek.

De VRT kan voor 2012 wel rekenen op 11 miljoen extra middelen, maar hoeveel daarvan naar de nieuwsdienst gaat is nog verre van duidelijk. Marc Lamot: "We zitten momenteel op ons tandvlees. Om onze bijkomende opdrachten waar te maken moeten er meer middelen komen. Het enige alternatief is dat er in de programma's wordt geschrapt."

LUC RADEMAKERS: 'VRT-NIEUWSDIENST MOET AANTREKKELIJKE WERKPLEK BLIJVEN'

De nieuwe algemeen hoofdredacteur van de VRT-nieuwsdienst kent zijn wereld. Een van de eerste dingen die hij op zijn eerste werkdag doet, is *De Journalist* te woord te staan.

DJ: Wat kan er volgens u beter op de nieuwsdienst van de openbare omroep?

Luc Rademakers: "Daarvoor is het nog veel te vroeg. Ik heb al aan iedereen laten verstaan dat vooraleer ik een visie ontwikkel, ik eerst heel veel gesprekken wil voeren met mensen op de werkvloer. Me eerst inwerken dus en zien hoe alles in elkaar zit."

De beheersovereenkomst geeft de VRT bijkomende middelen, dat laat u toe de besparingen die de nieuwsdienst het afgelopen jaar troffen weer ongedaan te maken.

"Ook het antwoord hierop reserveer ik voor later. Eerst wil ik precies uitmaken hoe de middelen worden verdeeld binnen

de VRT. De beheersovereenkomst is zeer goed, ze stemt overeen met hoe ik zelf tegen de dingen aankijk. Maar in welke mate dit nu bijstellingen nodig maakt voor de nieuwsdienst is momenteel nog niet te zeggen."

Hoe belangrijk zijn de sociale media voor de nieuwsdienst?

"Sociale media worden almaar belangrijker in het kader van de informatieverspreiding. Hun snelheid ligt hoog, maar dat mag niet ten koste gaan van de journalistieke kwaliteit. Die moet blijven primeren. We moeten ons daarover durven bezinnen. De nieuwsdienst van de openbare omroep moet bij uitstek garant staan voor journalistieke geloofwaardigheid. Informatie moet steeds worden gecheckt."

Commerciële omroepen en krantenuitgevers verzetten zich heftig tegen de uitbouw van de VRT online.

"Dat de VRT zijn nieuws online moet kunnen verspreiden,

is evident. Eender welke nieuwsredactie die in 2012 zonder internet zou werken is niet meer van deze tijd."

Tot slot: er is de laatste tijd nogal wat volk van de nieuwsdienst vertrokken naar de concurrentie...

"Het staat iedereen vrij te denken dat het gras groener is aan de overkant, maar de VRT is een van de aantrekkelijkste werkgevers van het land. En dat moet en zal zo blijven."

(LV)

VT4 STOPT MET VLAANDEREN VANDAAG

Luc Vanheerentals

Vlaanderen Vandaag, het dagelijkse nieuwsprogramma dat VT4 nauwelijks een jaar geleden lanceerde, wordt per 30 december weer afgevoerd. De economische crisis en de dalende advertentiemarkt worden als reden aangevoerd.

Moederbedrijf SBS Belgium, dat enkele maanden geleden in handen kwam van het Woestijns-vehikel De Vijver, meldde de stopzetting op 8 november in een ultrakort persbericht. De aankondiging kwam als een donderslag bij heldere hemel. Onder meer oudgediende Dirk Tieleman zette zijn schouders onder het nieuwe nieuwsprogramma, dat de concurrentie met de journaals van VRT en VTM zou aangaan. Ook de komst van VRT-hoofdredacteur Liesbet Vrieleman, midden augustus, deed vermoeden dat SBS Belgium grote plannen had met de informatieprogramma's op VT4 en Vijftv. Het productiehuis Boemerang Productions, dat *Vlaanderen Vandaag* sinds de zomer van 2010 voor VT4 maakte, zette daarvoor intussen 40 à 45 mensen in.

Marc Robberechts, directeur van Boemerang: "Naast een aantal freelancers voor camerawerk, montage en dies meer, hadden we een twintigtal mensen met een contract, onder wie een vijftiental journalisten. In de meeste gevallen gaat het wel om tijdelijke contracten die eind dit jaar aflopen. Met SBS Belgium waren vooraf de nodige afspraken gemaakt om

alle wettelijke ontslagverplichtingen na te komen. Ook de drie presentatoren hadden een contract met SBS."

Robberechts zegt de beslissing van SBS Belgium te begrijpen, maar hij betreurt ze ook. "We hebben achttien maanden aan dit project gewerkt, met hart en ziel. SBS Belgium had echt wel de bedoeling om dit nieuwsproject langer te laten lopen, maar blijkbaar lijdt het bedrijf onder dalende inkomsten, net zoals andere initiatieven die het van de advertentiemarkt moeten hebben. De economische crisis is nog geenszins voorbij."

Blijft de mogelijkheid dat het stopzetten van *Vlaanderen Vandaag* slechts een intermezzo is en een aanloop naar de uitbouw van een volwaardige nieuwsdienst in het najaar van 2012. Maar dat gerucht kan niemand bevestigen, ook Liesbet Vrieleman of Kristof Demasure, hoofdredacteur van de nieuws- en sportprogramma's niet. Vrieleman: "We zijn nog volop aan het nadenken over de programmatie van het voorjaar, en alles wat momenteel over een toekomstige nieuwsuitzending wordt gezegd is dan ook voorbarig."

ROB-TV SCHRAPT KWART VAN BANEN

De Oost-Brabantse regionale omroep ROB-tv, behorend tot de Corelio-groep, zet acht van de dertig vaste medewerkers aan de deur.

Onder hen bevindt zich één journalist. Bovendien werd 'in onderlinge overeenstemming' afscheid genomen van Guy Delforge, sinds 2006 titelvoerend hoofdredacteur maar in de praktijk vooral algemeen directeur. Wim Aerts wordt de nieuwe directeur. Wie de nieuwe hoofdredacteur wordt, is nog niet geweten.

De meeste ontslagen situeren zich in het kader van het opdoeken van het interne productiehuis bij ROB-tv. Voortaan wil de zender flexibel een beroep kunnen doen op externe facilitaire en productiehuizen. In het nieuwsaanbod verdwijnen het namiddagpraatprogramma *Studio ROB* en het sportprogramma *Score op Zondag*.

Crisismanager Joris De Lannoy: "Onze bedrijfsresultaten staan sterk onder druk en met deze maatregelen willen we verder afglijden vermijden. De verwachtingen voor de nabije toekomst zijn niet goed. De regionale advertentie-inkomsten van bedrijven en overheden mogen dan op peil blijven, we zien een verdere daling van de inkomsten uit nationale advertenties tegemoet. Daarnaast is er grote onzekerheid over de bijdragen van de telecomoperatoren, in de eerste plaats Telenet."

Door de samenwerking met externe bedrijven hoopt ROB-tv makkelijker de nodige middelen op de gepaste momen-

ten te kunnen inzetten. "Dat moet resulteren in een nieuw programma-aanbod vanaf het voorjaar van 2012", aldus De Lannoy.

Jan Van Broeckhoven, voorzitter van NORTV, de koepel van de tien regionale tv-omroepen in Vlaanderen, en zelf actief bij ATV in Antwerpen, bevestigt de problemen met Telenet. "Ze krijgen meer content van ons, en dus is het logisch dat ze ons ook meer auteursvergoeding betalen. Telenet wil die vergoeding evenwel gaan berekenen op het marktaandeel in plaats van het aantal abonnees, wat zou neerkomen op een daling van € 1,69 tot € 0,18 per abonnee."

Tegen eind dit jaar moet de knoop worden doorgehakt. "Maar het ziet er niet goed uit", weet Van Broeckhoven, "ook al in het licht van de onderhandelingen die eraan komen met Belgacom, met wie ons contract nog loopt tot midden 2012." Van Broeckhoven erkent dat de Vlaamse regiozenders de jongste jaren kijkers hebben verloren, onder meer aan het internet. "Maar de belangstelling en waardering voor wat we doen zijn er nog steeds. Minister van Media Lieten heeft intussen maar een peulschil voor ons over. Toch zijn het in de eerste plaats de operatoren die ons meer moeten betalen".

(LV)

Journalistic Excellence Award

[editie 2012]

De Citi Prijs voor Journalistiek Talent

beloont jaarlijks het werk van economische en financiële journalisten.

De winnaars worden uitgenodigd op een internationaal seminar aan de **Columbia University, New York, USA**.

Daar krijgen ze de kans om deel te nemen aan gesprekken en workshops met vooraanstaande academici en beleidsmakers.

Verder worden verschillende bezoeken georganiseerd aan instellingen zoals de New York Stock Exchange, de World Bank, het IMF, Bloomberg Business News en de Federal Reserve. Eén dag is eveneens voorzien voor ontmoetingen met top-executives van Citi.

HILDE VAN DEN EYNDE (DE STANDAARD): DE DRANG OM HET UIT TE LEGGEN

Mark Vlaeminck

Waarom ruilt een doctor in de wetenschappen de afzondering in het lab voor de drukte op een redactie? Het antwoord krijgen we van Hilde Van den Eynde, wetenschapsjournalist bij *De Standaard*.

Hilde: "Na de humaniora heb ik getwijfeld over wat ik zou gaan studeren. Literatuur en talen interesseerden me, maar ook wetenschap en het onderzoeken hoe de dingen nu precies in elkaar steken. Als ik nu een wetenschappelijke richting kies, kan ik later nog altijd literatuur blijven lezen, redeneerde ik. En zo werd het biologie aan de Universiteit Antwerpen. Ik sloeg de weg van de wetenschap in en dat resulteerde in een doctoraat over de evolutie van bacteriën."

"Op een dag hing er ad valvas een vacature voor wetenschapsjournalist bij *De Standaard*. Als ik zoiets doe, dacht ik, blijf ik verbonden met de wetenschap en geef ik tegelijk toe aan mijn drang om de dingen uit te leggen en aan mijn liefde voor taal. Ik deed mee aan het selectie-examen en zo kwam ik in 1989 op de redactie van *De*

Standaard terecht. Ik werd de derde redacteur wetenschap naast twee mannelijke collega's. Iedere week moesten we acht pagina's krant vullen. Nu zijn we nog met zijn tweeën voor een of twee bladzijden gedurende vijf dagen per week. Evenveel werk als vroeger dus, maar met minder mensen." Of de hoofdredactie zich intens met de berichtgeving wetenschap bemoeit? "Van vorming zijn zij in elk geval geen wetenschappers, dat maakt hen in zekere zin 'onbevoegd' – tussen aanhalingstekens dan – maar ze vertrouwen ons wel. Soms stellen ze vragen of doen ze suggesties waarop de wetenschapsredactie inpikt, zoals we ook antwoorden op vragen van lezers die geen specialist zijn. Aan ons om te argumenteren waarom we over een bepaald onderwerp wel of niet berichten of om uit te leggen waarom we iets zus en niet zo aanpakken."

Wetenschap is een breed domein. Van geologie tot fysica, van maagziekten tot tsunami: aan onderwerpen geen gebrek. Hoe pakken Van den Eynde en haar collega de omzetting naar een boeiend krantenbericht nu concreet aan? Hilde: "Het ideaal is met zo weinig mogelijk woorden een verhaal te brengen dat zoveel mogelijk mensen interesseert.

Uiteraard speelt de actualiteitswaarde een rol, maar ook de maatschappelijke relevantie. Het is evident dat een artikel over een nieuw middel tegen kanker eerder gepubliceerd wordt dan een bericht over een zeldzame ziekte."

Wetenschap is trouwens niet enkel zuivere wetenschap, het is ook harde business. Farmaceutische bedrijven bijvoorbeeld gaan naar de beurs. "Toch mag ik zeggen dat wij niet onder druk staan van de commercie", zegt Hilde. "Akkoord, we gaan wel eens naar een congres dat door de een of andere

firma gesponsord wordt, maar die bedrijven bemoeien zich helemaal niet met wat wij schrijven. Ideaal zou natuurlijk zijn dat de media alle buitenlandse reizen van hun journalisten zelf betalen in plaats van op zo'n uitnodigingen in te gaan, maar zo draait het nu eenmaal bedrijfseconomisch niet."

"Bij de keuze van onze onderwerpen proberen we hoe dan ook waarheidsgetrouw te berichten, en dat lukt niet altijd in een paar woorden. Meer populaire media bezondigen zich wel eens aan een

zwart-witbenadering. Een voedingsmiddel is bij hen ofwel kankerverwekkend ofwel kankervoorkomend. De realiteit is ingewikkelder, want genuanceerd. Het is precies de taak van de wetenschapsjournalist om dat uit te leggen op een manier die bevattelijk is voor niet-specialisten maar die toch voor specialisten aanvaardbaar blijft. Met dat dilemma word ik wel vaker geconfronteerd: mijn man is ook een wetenschapsmens en die zegt wel eens over een wetenschapsstuk in *De Standaard* dat hij er graag wat preciezere uitleg bij had. Ik antwoord dan dat ik moet schrijven voor de doorsnee lezer – wat hij als wetenschapper per definitie niet is."

Journalistiek is een mooi beroep, weten lezers van *De Journalist*. "En wetenschapsjournalistiek scheidt nog een bijkomend genoegen", lacht Hilde. "Als er een planetoïde op onze aarde afkomt en de mensen slaan in paniek omdat de wereld zal vergaan, dan kunnen wij eens fijntjes uitleggen waarom onze lezers gerust mogen gaan slapen. Omdat die planetoïde maar zo groot of zo klein is en omdat een inslag maar zoveel of zo weinig schade zou opleveren. Wetenschap neemt schrik weg en bijgeloof. Mensen daarvan bevrijden, dat is toch prachtig."

Hilde Van den Eynde: 'Mensen bevrijden van schrik en bijgeloof, dat is toch prachtig.'

De bitterzoete weg naar meer persvrijheid in Egypte

'HET IS EEN ONGELIJKE STRIJD: MACHINEGEWEREN TEGEN HET VRIJE WOORD'

Albertine Piels

Er heerste optimisme over de hervormingen van de corrupte en de gecensureerde media in Egypte na de revolutie, maar met de naderende verkiezingen lijkt de overheid de teugels weer aan te trekken. 'Er is nu meer censuur dan voor de revolutie', zegt een anchor bij de staatsomroep.

De redactieruimte is leeg. Mohamed Gohar, oprichter en hoofdredacteur van 25TV, zit tussen glasscherven en het gebroken meubilair. Begin oktober vielen militairen de redactie binnen. "We waren nog geen twintig minuten beelden aan het uitzenden van de rellen tussen kopten en het leger", zegt Gohar.

De christenen protesteerden tegen de aanval op een kerk een week eerder in Aswan. De protestmars van de christenen in Cairo eindigde bloedig bij het gebouw van de staatstelevisie. Er vielen zeker 25 doden en meer dan 300 gewonden. De redactie van 25TV, een paar maanden geleden opgericht en vernoemd naar 25 januari, de begindatum van de revolutie, ligt op een steenworp afstand. Mohamed Gohar: "Het gebeurde op onze stoep. We hoefden de camera's maar op straat te richten. In een mum van tijd waren we live."

Niet veel later stormde een tiental soldaten met machinegeweren de redactie in. "Ze waren niet blij dat wij live verslag deden van de rellen. De soldaten controleerden alle identiteitsbewijzen, vernielden de redactie en dreigden met hun geweren. Om middernacht stopten we met uitzenden. Ik kon de veiligheid van mijn werknemers niet meer garanderen."

De *Opperste Raad der Strijdkrachten*, het collectief van hoge militairen dat Egypte momenteel bestuurt, lijkt de druk op te voeren nu de verkiezingen voor de deur staan. Niet alleen was er een inval bij 25TV. Militairen vielen ook de redactie van Alhurra TV binnen (video). Ze moesten hun uitzending staken.

En eerder deze maand ontvingen de Egyptische satellietzenders ONTV en Dream TV officiële waarschuwingen vanwege

de inhoud van hun politieke televisieshows. Beide zenders maken populaire politieke praatprogramma's en staan bekend om hun kritiek op de Militaire Raad. Volgens de overheid heeft ONTV, opgericht als entertainmentzender, geen licentie voor hun politieke programma's. En de talkshowhost van het wekelijkse praatprogramma *El Hakika (De Waarheid)* op Dream TV had zich niet aan de 'mediacode van ethiek' gehouden. Ook was er twee keer een inval op de redactie van Al Jazeera Mubasher Misr.

Na de revolutie was er optimisme over hervormingen van de corrupte en gecensureerde media in Egypte. De media berichtten over demonstranten niet langer als 'misdadigers' maar als 'helden'. Ze werden niet langer beschreven als 'verraders', 'tuig' of 'criminel'. Even leek het alsof de staatsme-

dia zelf aan een kleine revolutie waren begonnen. Maar Shahira Amin, een anchor bij de staatsomroep Nijl TV, vindt dat de situatie slechter is geworden. "Er is nu meer censuur dan voor de revolutie. De Militaire Raad heeft de volledige controle en hij is intimiderender dan Mubarak."

Amin, die ook CNN-correspondent is, presenteert wekelijks het programma *The Hot Seat*. "Tijdens het Mubarak-regime kreeg mijn chef wekelijks een rapport van het censuurbureau

met opmerkingen over de uitgezonden programma's. *Dat mag je niet meer doen*, kreeg ik dan te horen en daar bleef het bij. Nu is het al een paar keer voorgekomen dat er een ambtenaar aanwezig is bij mijn opnames. Mijn werk wordt nu dus voor uitzending gecheckt. Dat was onder Mubarak nooit het geval."

Shahira Amin voor het gebouw van de Egyptische staatstelevisie: 'Mijn werk wordt tegenwoordig nog voor de uitzending door een ambtenaar gecheckt.' (Foto Albertine Piels)

De Militaire Raad lijkt de teugels aan te trekken. Betogers die president Hosni Mubarak in februari ten val brachten, eisen het einde van de noodtoestand, die al meer dan dertig jaar geldt en het leger veel macht geeft. Maar de *Opperste Raad der Strijdkrachten deed het tegenovergestelde en breidde de noodtoestand juist uit*. Niet alleen blijft de wet tot juni volgend jaar van kracht, maar ook heeft de regerende Militaire Raad meer strafbare feiten toegevoegd, zoals het publiceren van 'onwaarheden' en 'geruchten'. Berichtgeving over de Opperste Raad der Strijdkrachten is een *no go area*. Dat weet ook Emad Ahmed, journalist van *Al Masry El Youm*, een van de grootste dagbladen van Egypte. Hij kreeg vorige week nog met censuur te maken. Zijn artikel over een conflict in de Militaire Raad werd niet gepubliceerd. De artikelen moeten voorgelegd worden aan een 'spion', zoals Ahmed hem noemt. "Hij werkt voor de overheid en controleert de artikelen voordat ze gedrukt worden. Als iets hem niet bevalt, komt het niet in de krant."

Zelfcensuur

Het is niet verwonderlijk dat er weinig veranderd is in de journalistiek in Egypte, vinden Amin en Ahmed. Mubarak is dan wel vertrokken, maar het medialandschap dat hij de afgelopen drie decennia opbouwde en gebruikte voor zijn propaganda, bestaat nog. "De top is weg, maar de verslaggevers, de redacteuren en de chefs zijn er nog", zegt Ahmed. Amin is het daarmee eens: "De journalisten hebben de afgelopen dertig jaar onder Mubarak gewerkt en hebben nog dezelfde *mindset*. Dat verandert niet van de ene op de andere dag. Ze wachten op de persverklaringen en zijn weinig kritisch." Ahmed werkt nu zo'n tien jaar als journalist. Dit is zijn derde werkgever. Bij de vorige kranten werd hij ontslagen door zijn berichtgeving. "Ik weet niet of ik nog lang bij deze krant werk. Volgens mij raakt het geduld van mijn chef bij *Al Masry El Youm* ook op." Shahira Amin stapte tijdens het hoogtepunt van de protesten op het Tahrirplein zelf op bij de staatsomroep. Begin februari was er een dag vol geweld geweest op het plein, herinnert Amin zich. Protestanten op kamelen bestormden het centrum, maar er was geen woord van terug te vinden in de nieuwsuitzending. "We moeten dit melden. Waarom melden we dit niet?", vroeg Amin aan haar chef. "Waag het niet", beet haar chef haar toe. "Ik heb het nieuws gelezen, ben daarna kwaad naar buiten gestormd en ben

enkele maanden thuisgebleven." Nu is ze weer terug. Met wat hulp van Hillary Clinton kreeg ze haar televisieshow *The Hot Seat*. "Ik kan niets veranderen als ik langs de zijlijn blijf staan."

De adjunct-hoofdredacteur van *Daily News*, Sarah el Sirgany is het daarmee eens. "Wij moeten het veranderen", benadrukt ze. De staatsmedia vindt ze 'een verloren zaak', maar voor andere media ziet ze lichtpuntjes. Net zoals voor haar krant, een klein Engelstalig dagblad. De massa bereikt ze niet. Een groot gedeelte van Egypte is analfabeet. Met een dagelijkse oplage van tienduizend is de krant bestemd voor de hoger opgeleiden in Caïro en Alexandrië. "Wellicht geeft ons dat een beetje speelruimte", aldus El Sirgany. Want *Daily News* laat geen enkel onderwerp ongemoeid. "We schrijven ook over de Militaire Raad."

Het blijft wennen. Onder Mubarak kreeg de redactie regelmatig telefoontjes van het censuurbureau. "Ik bel omdat ik het beste met je voor heb", kreeg El Sirgany dan te horen. "Je ontwikkelt overlevingstechnieken. Je zwakt het verhaal af. Je plaatst het niet op de voorpagina, maar op pagina drie. Of je wacht met publicatie van een gevoelig verhaal als je pas een telefoontje heb gehad."

El Sirgany heeft het druk. De deadline nadert. "Eigenlijk is zelfcensuur het meest destructief", gaat ze verder, nadat ze even snel Facebook en Twitter heeft gecheckt. "De grens is vaag, dus blijf je maar een eindje van de rode lijn vandaan." De zelfcensuur speelt nog wel eens op. "Het spookt weleens door mijn hoofd: 'Waarschijnlijk is iemand niet blij met dit artikel', maar snel denk ik dan dat ze de pot op kunnen."

Dat gevoel had Gohar, eigenaar van 25TV, twee weken geleden ook nog. Hij zat vol enthousiasme. Zijn jonge medewerkers plukte Gohar letterlijk van het Tahrirplein. "Ze hoeven geen journalistieke ervaring te hebben", zegt hij, "maar ze moesten 18 dagen op het Tahrirplein hebben gedomstreed. Dat is de enige vereiste. Ik wilde geen journalisten aannemen. Zij zijn besmet geraakt door hun werk tijdens het Mubarak-regime."

Enkele weken later klinkt zijn stem mat. "Het loopt de spuigaten uit. Het is te gek. Het is een ongelijke strijd. Zij hebben machinegeweren. Wij hebben alleen de waarheid, het vrije woord. Wellicht wilden de militairen ons intimideren, ik weet het niet. Het is ze in ieder geval gelukt. Ik kan de veiligheid van mijn werknemers niet meer garanderen. Zij willen doorgaan, maar ik wil het niet. Ik stop met 25TV, helemaal."

Ook sociale media zijn vogelvrij

- Social media speelden een belangrijke rol in de Egyptische revolutie. Maar het leger laat zich ook niet op blogs, Twitter en Facebook bekritisieren. Enkele voorbeelden:
- Blogger Maikel Nabil Sanad kreeg drie jaar cel voor een kritisch artikel over het leger op zijn blog.
- Internetactivist Hossam el Hamalawy werd op het matje geroepen door de *Opperste Raad der Strijdkrachten na kritiek op de raad in een talkshow*. Volgens hem moet de berechting van burgers moet worden afgeschaft. "Het gaat om 5.000 tot 10.000 gevallen sinds het leger de straten van Egypte heeft bezet."
- Internetactivist Asmaa Mahfouz werd ondervraagd na een statusupdate op Facebook. Ze werd beschuldigd voor het beledigen van de militaire raad en het aanzetten tot geweld tegen de staat. Het leger heeft de aanklacht laten vallen, maar hoge legerfunctionarissen hebben haar opnieuw beschuldigd van belediging.

RIK VAN CAUWELAERT: 'STRIKT GENOMEN BEN IK EEN AGNOST'

Monica Moritz

Ruim een decennium was Rik Van Cauwelaert de baas van de Knack-redactie. Sinds de zomer buigt hij zich over de strategie van de Roularta-magazines in het crossmediale tijdperk van Twitter en Facebook. Maar daarnaast blijft hij actief als journalist en politiek commentator: de eerste pagina van Knack blijft de arena waarin hij de aandacht blijft vestigen op de mankementen van onze machthebbers.

DJ: Stel dat je de kans had om je journalistieke carrière over te doen, in welk tijdperk zou je dan willen starten?

Van Cauwelaert: "Eigenlijk zou ik er het liefst vandaag aan beginnen. Ik ben niet ontevreden over mijn carrière, maar journalisten starten vandaag met een ongelooflijk goed outillage. De *research machine* die je nu ter beschikking hebt, de snelheid waarmee je berichten krijgt en kunt doorsturen, zijn onvoorstelbaar. Ik ben dus niet het type dat roept dat het in mijn tijd allemaal veel beter was. Integendeel, toen hadden we als journalist af te rekenen met veel technische ongemakken die ons vaak niet toelieten tijdig het thuisfront te bereiken, laat staan *in realtime* te rapporteren."

De communicatietechnologie produceert ook een nieuw soort verslaggever: de burgerjournalist. Stoot die beroepsjournalisten van hun voetstuk?

"Dat weet ik zo nog niet. Mediamagnaat Rupert Murdoch is daarmee begonnen: die vindt dat lezers en kijkers niet langer schapen zijn die wij hoeden, maar dat zij nu zelf ook herders zijn. Dat valt bij mij niet onder journalistiek, dat is onbetrouwbare informatie. En als de BBC de kijkers oproept om video's te mailen, dan zit daar nog iets anders achter: ze willen je gewoon lid maken van hun club. Zoals

Het Laatste Nieuws doet met de publicatie van klasfoto's op de website: zo genereren ze telkens weer nieuwe bezoekers. Dat zijn allemaal marketingtechnieken. Maar als een journalist met communicatietechnologie omgaat, dan mag je er toch van uitgaan dat zijn informatie degelijk is. Niet een VRT-reporter die kogelschoten op zijn beelden monteert natuurlijk, dat is echt pijnlijk (*meewarige lach*)."

Voor beginnende verslaggevers zijn het toch geen makkelijke tijden?

"Het zijn bijzonder moeilijke tijden, maar dat heeft niets

te maken met de journalistiek an sich, wel met de manier waarop de media werken. Die hebben te veel geïnvesteerd in het internet, in het crossmediale zoals dat dan heet, en daar worden geen winsten uit gepuurd. Integendeel, die bedragen liggen vele malen lager dan wat de print opbrengt. Maar tegelijk zakken ook de inkomsten van de print, want de reclame is niet meer wat ze was, zeker niet na de grote beurscrash van 2008. Iedereen dacht toen dat het maar een dip was en alles terug in de plooi zou vallen, maar dat is niet gebeurd. Neem nu de kleine aankondigingen zoals 'huis te huur' of 'boer zkt vrouw' (*lacht*): dat is bijna allemaal overgenomen door het internet. Het resultaat is dat we gedoemd

zijn om hetzelfde werk te doen met minder middelen."

Zelf was je voorbestemd om het journalistieke pad te bewandelen?

"Dat klopt, ik had een enorme voorsprong op andere beginnende journalisten. Mijn vader was politiek directeur van *Het Volk* en politiek verslaggever, zijn broer was zijn voorganger bij die krant als commentator, en mijn grootvader Frans was de oprichter van *De Standaard*. Een eeuw journalistieke traditie! De zondagnamiddagen bij ons, dat waren gewoon leesstunden, met Engelse en Franse bladen die 's morgens in Brussel werden opgehaald. Ik zie ze nog voor me: die pakken van de *New York Times* in

een plastic zak, al een week oud, en die we toch met veel gusto lezen. Vooral de weekbladjournalistiek fascineerde mij, de weekendbijlage van de *New York Herald Tribune*, met daarin de coryfeeën van de *new journalism*, Tom Wolfe en Hunter S. Thompson."

Op je zestiende was je een drop-out: dankzij of ondanks al die verheven lectuur?

"Dat was ongeduld eigenlijk. Ik zat op internaat tijdens de Cuba-crisis en ik dacht: verdomme er komt een oorlog en ik ga er weer niks van gezien hebben. Dat gevoel had ik van

'Yves Leterme gedraagt zich nog niet als DSK, maar hij heeft niettemin een probleem.' (Foto Monica Moritz)

jongs af aan, zo van *ik zit hier mijn tijd te verliezen*. Dus na eerst een beetje rondgedrenteld te hebben, ben ik op mijn achttiende begonnen in de fotojournalistiek. Ik heb dat al doende geleerd en ben begonnen bij Associated Press in Brussel, waar ik de vliegende fotograaf was. In 1980 ben ik beginnen schrijven voor *De Post*. Toen Johan Anthierens me vroeg om voor *Sport Magazine* te werken, ben ik bij Roularta beland. Dat waren fantastische jaren, alles kon en er werd niet bekribbeld op budgetten. In '86 ben ik dan overgestapt naar *Knack*."

Hoe bouw je als selfmade intellectueel je eruditie op?

"Dat heeft voor een groot deel weer te maken met mijn herkomst, de conversaties aan de familietafel. Je krijgt wel wat mee als je vader en je oom verhalen vertellen over hoe het was in de jaren dertig bijvoorbeeld, je zuigt dat op. Toen mijn oom eens zei dat hij 'iets fantastisch' had gelezen, de memoires van Bernhard von Bülow namelijk, dan ging ik dat ook lezen. Zo ben ik ook een fan geworden van Prins de Ligne, een vriend van Casanova en Rousseau, die heel Europa doorreisde. Dat was omdat mijn vader zijn memoires bij een Brusselse antiquaar had gevonden."

Zelf heb je geen diploma, maar zou je vandaag een achttienjarige zonder opleiding een kans geven?

"Als die mij iets goeds kan voorleggen, zeker. Ik heb eerlijk gezegd nog nooit aan mijn mensen gevraagd wat ze gestudeerd hebben, ook omdat ik het een beetje onkies vind om dat te doen, gelet op mijn eigen verleden. Nu, bij ons schrijven meestal mensen van wie je weet dat ze elders al wat gepresteerd hebben. Maar of ze nu een diploma hebben? Kennis van zaken, ernst, bevlogenheid, motivatie, doorzettingsvermogen en schrijftalent, dat moet je wel hebben, ja."

Hoe omschrijf je jezelf? Ben je columnist, politiek commentator, journalist?

"Ik ben een journalist. Nederland heeft een beetje te veel columnisten die eigenlijk alleen nog over zichzelf bezig zijn. Ik betwijfel ten zeerste dat de lezer geïnteresseerd is in mijn dagelijkse *états d'âme*. Maar als journalist besef ik wel dat onze fameuze vierde macht beperkt is in Vlaanderen, die wordt totaal overschat, vooral door journalisten zelf. Wat we doen sijpelt maar heel traag door, en blijft dikwijls een druppel op een hete plaat. Het enige wat we kunnen doen, is blijven hameren op wantoestanden, want op de lange duur blijft dat toch hangen."

Hoe verklaar je het succes van een blad als *Knack*?

"*Knack* heeft altijd dezelfde lijn aangehouden. Zoals in Nederland *Elsevier* overeind is gebleven omdat het als enige weigerde allerlei nieuwe formules en formats uit te probe-

ren. Er zijn hier ook persgoeroes geweest die probeerden om ons op andere gedachten te brengen, daar zijn we gelukkig niet op ingegaan. Het blad is geëvolueerd natuurlijk. Zo is *Weekend Knack* ontstaan uit de splitsing van *Knack*, want het blad werd zo dik dat het uit zijn nietjes spatte. En om televisie een plaats te geven en jongere lezers aan te trekken hebben we *Focus* gecreëerd. We hebben de toon wat opgefrist, infografieken ingevoerd enzovoort, maar aan de ernst waarmee we het vak beoefenen tornen we niet. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard! Populair blijven bij je vertrouwde publiek, dat is de sleutel."

Hoe verzoen je vandaag goeie journalistiek met kijk- of leescijfers?

"Goeie journalistiek en betrouwbaarheid zijn op zichzelf al verkoopsargumenten. Als je een referentie bent geworden, dan zit je goed. In 1991 deed de Belgische wapenexport de regering Martens de das om. Op onze cover stond toen een montage van Wilfried Martens met een FAL-geweer van FN. Hij dreigde meteen met een proces en er kwam enorm veel protest van de lezers. En dat kwam altijd op hetzelfde neer: *Humo* mag dat doen maar *Knack* niet! We hebben dat ook nooit meer gedaan. Onze lezers gaan ervan uit dat wij geen grapjes maken, dus geen grappen meer."

Als ze jou die sms'sen van Yves Leterme eerst hadden aangeboden, had je ze gepubliceerd?

"Nee, nooit, *not on my watch!*
En zeggen dat je ze publiceert

omdat hij als christendemocraat overspel pleegt, dat is flauwekul. Leterme heeft niettemin een probleem. Hij gedraagt zich nog niet als DSK, maar 't is ook niet te verwaarlozen. Een premier zou bovendien moeten weten met wie hij zich inlaat. Toch zouden we dat niet gepubliceerd hebben omdat het niks verandert aan zijn politiek gedrag. Ze hebben ons die sms'sen ook gemaïld en eigenlijk zijn ze bij *Story* nog terughoudend gebleven, want sommige berichten waren bijzonder expliciet."

Je bent een vermaarde paars-basher, en nu word je ook van N-VA sympathieën verdacht.

"Ik ben ook al van tsjeverij beschuldigd, daarna was ik liberaal, nu ben ik weer N-VA. Mijn vader zei altijd: 'Als ze over jou vertellen dat je je vader hebt vermoord, dan kun je kiezen: of je gaat de zondag daarop met hem naar de hoogmis, en dan kan iedereen zien dat je vader nog leeft, of je vader is inderdaad dood, en dan moet je je maar bij die roddels neerleggen'. Dat is wat ik doe, me neerleggen (*brede lach*). Maar goed, ik ben niet ongevoelig voor het naoorlogse verleden van de Vlaamse christendemocratie, en ook niet voor de goeie dingen die de arbeidersbeweging heeft gerealiseerd. Maar ik ben aan niemand gebonden en ik noem mijzelf, zoals Kees Fens, een vrijzinnige katholiek. Alles wat ik ooit geloofd heb zal wel sporen achtergelaten hebben. Maar ach, strikt genomen ben ik een agnost."

Beslissing over de klacht van de heer Steven Stijnen tegen de VRT en Peter Vandenbempt, journalist

Met een brief van 18 maart 2011 dient advocaat Patrick Panis namens zijn cliënt, de heer Steven Stijnen, klacht in tegen de VRT en tegen journalist Peter Vandenbempt. Aanleiding is een interview met Vandenbempt dat is uitgezonden op 20 februari 2011 op *Sporza radio*. (...)

DE FEITEN

In februari 2011 wordt de samenwerking tussen Club Brugge en zijn doelman Stijn Stijnen, de broer van klager, stopgezet, nadat hij kort ervoor en totaal onverwacht al door Club Brugge naar de B-Kern werd verwezen. De directe aanleiding zijn een reeks boodschappen op internetfora gericht tegen ploegmaats van Stijnen, onder meer doelman Colin Coosemans, en tegen de clubdirectie, die door de clubdirectie aan Stijnen worden aangerekend. In de voormiddag van 20 februari 2011 wordt een dertigtal spelers en medewerkers van Club Brugge door de directie op de hoogte gebracht van de feiten. Om 11u30 dezelfde dag verspreidt Club Brugge een perscommuniqué op zijn website, waarin wordt meegedeeld dat Stijnen met onmiddellijke ingang en voor onbepaalde tijd naar de B-kern wordt verwezen. Het communiqué luidt verder als volgt: "Directe aanleiding voor deze sportieve sanctie is het herhaaldelijk onprofessioneel gedrag van Stijn Stijnen, het schenden van contractuele afspraken en het toebrengen van schade aan het algemeen belang en imago van Club Brugge KV. Ter bescherming van de privacy van de betrokken personen en in het belang van een serene afhandeling van deze zaak, zal Club Brugge hierover geen verdere communicatie meer voeren." Om 16u18 wordt Peter Vandenbempt hierover geïnterviewd voor radio *Sporza*. In het interview geeft Vandenbempt toelichting bij de gebeurtenissen, en legt hij ook uit wat de concrete feiten waren die aanleiding waren voor de sanctie. Om 19u40 nemen de vriendin van Stijn Stijnen en zijn broer Steven, die klager is in deze zaak, in een persmededeling "alle verantwoordelijkheid voor de geposte berichten op zich".

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager voert twee fundamentele bezwaren aan tegen het interview van Peter Vandenbempt op radio *Sporza*. In de eerste plaats betwist klager dat Vandenbempt het recht had om informatie naar buiten te brengen die Club Brugge intern wilde houden. De clubdirectie had in de voormiddag de spelers en medewerkers op een besloten vergadering ingelicht over de ware redenen voor de sanctie tegen Stijnen, met name de internetberichten die hem werden aangewreven. In het persbericht dat om 11u30 werd verspreid, is echter enkel in algemene bewoordingen meegedeeld dat er een sanctie was genomen, en werd er in redelijk algemene termen bericht over de redenen die daaraan ten grondslag lagen. Vandenbempt heeft dan enkele uren later, op basis van informatie die hij vermoedelijk van spelers of medewerkers van Club Brugge had verkregen, meer details bekendgemaakt over de zaak. Klager is van mening dat dit naar buiten brengen van inside-informatie een inbreuk uitmaakt op de journalistieke beroepsethiek. Het radio-interview van Vandenbempt heeft bovendien tot gevolg gehad dat de zaak is geëscaleerd. Mocht Vandenbempt de informatie niet naar buiten hebben gebracht, zou er nooit zoveel commotie over de zaak zijn geweest, aldus klager. In de tweede plaats betoogt klager dat Vandenbempt foutieve informatie heeft

verspreid, en wel door Stijnen en twee verwanten ervan te beschuldigen op het internet supporters te hebben opgeroepen om naar het stadion te komen met spandoeken tegen doelman Coosemans. Klager voert aan dat hij nooit dergelijke oproepen heeft gepost.

Peter Vandenbempt en de VRT zijn van mening dat de journalist zijn opdracht juist naar behoren heeft vervuld door zich niet te beperken tot de persmededeling van Club Brugge, maar door uit te spitten wat de concrete aanleiding is geweest voor de sanctie tegen Stijnen. Het communiqué had het in zeer algemene bewoordingen over een vertrouwensbreuk, en het was dan ook in het publieke belang om mee te delen wat de reden was van die breuk. De clubdirectie had die reden toegelicht op een vergadering waar een dertigtal personen aanwezig was, zodat het op zich al weinig waarschijnlijk was dat dit intern zou blijven. Vandenbempt betwist overigens dat zijn interview de aanleiding is geweest voor de opschudding die de zaak heeft verwekt. Ook andere kranten hebben de feiten uitgespit en aan eigen nieuwsgaring gedaan. Wat het tweede verwijt betreft, betogen Vandenbempt en de VRT dat de feiten gecheckt waren bij verscheidene personen. Op het internet zijn met de alias die gebruikt werd ook berichten gepost waarin sprake was van spandoeken waarin voor de terugkeer van Stijnen werd gepleit, en die dus indirect gericht waren tegen zijn vervanger Coosemans. Vandenbempt en de VRT wijzen er nog op dat klager en de vriendin van Stijn Stijnen de avond na de uitzending de verantwoordelijkheid voor alle geposte berichten op zich hebben genomen, en dat zij daarbij geen enkel voorbehoud hebben gemaakt.

BESLISSING

De sanctie tegen Stijn Stijnen is een nieuwsfeit dat het publiek aanbelangt. Dat een journalist zich daarbij niet beperkt tot een officieel communiqué kan hem bezwaarlijk kwalijk worden genomen. Integendeel, het is juist de taak van de pers om zo correct en volledig mogelijk te informeren over feiten van publiek belang en zich niet te beperken tot officiële mededelingen. De Raad voor de Journalistiek stelt daarbij vast dat het interview sereen en evenwichtig was, met overigens ook ruimte en aandacht voor de positieve kanten van Stijn Stijnen. De commotie die ontstond was niet het gevolg van het interview, maar van de feiten zelf waarop het interview betrekking had. Wat de betwiste informatie over de spandoeken betreft, stelt de Raad vast dat de journalist zich hierover op een correcte manier uitspreekt, op basis van de informatie die hij verkregen had van zijn bronnen. Temeer daar uit de posts zelf ook blijkt dat minstens enkele ervan inderdaad betrekking hadden op spandoeken.

Klager en de vriendin van Stijn Stijnen hebben enkele uren na het interview bovendien meegedeeld dat zij de verantwoordelijkheid van alle geposte berichten op zich namen, zonder hierbij enig voorbehoud te maken, dus ook niet met betrekking tot de spandoeken. Het gaat dan ook niet op om nu alsnog aan te voeren dat een bepaald detail in het interview niet zou kloppen, een bewering die klager bovendien op geen enkele wijze hard maakt.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel: de klacht is ongegrond.

Brussel, 13 oktober 2011

Beslissing over de klacht van de heer Steven Stijnen tegen *Het Belang van Limburg* en Roger Cox en Frederik Baeten, journalisten

Met een brief van 2 mei 2011 dient advocaat Patrick Panis namens zijn cliënt, de heer Steven Stijnen, klacht in tegen *Het Belang van Limburg* en de journalisten Roger Cox en Frederik Baeten. Aanleiding is het artikel met als titel 'Hij is nog niet afgeschreven', gepubliceerd in de krant van 6 april 2011. (...)

DE FEITEN

In februari 2011 wordt de samenwerking tussen Club Brugge en zijn doelman Stijn Stijnen, broer van klager, stopgezet, nadat hij kort ervoor en totaal onverwacht al door Club Brugge naar de B-Kern werd verwezen. De directe aanleiding zijn een reeks boodschappen op internetfora gericht tegen ploegmaats van Stijnen, onder meer doelman Colin Coosemans, en tegen de clubdirectie, die door de clubdirectie aan Stijnen worden aangerekend. Nadat dit bekend geraakt is, nemen de vriendin van Stijn Stijnen en zijn broer, die klager is in de huidige zaak, in een persmededeling alle verantwoordelijkheid op zich voor de geposte berichten. Begin april 2011 wordt Stijnen opgemerkt terwijl hij aan het trainen is op het terrein van voetbalploeg Standaard Vervorsel, samen met keeperstrainer Theo Custers. Op 6 april 2011 publiceert *Het Belang van Limburg* hierover een artikel. In het artikel wordt ook kort herinnerd aan de omstandigheden en onderliggende redenen voor het vertrek van Stijnen bij Club Brugge.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager betoogt dat de krant de feiten onjuist heeft voorgesteld en daardoor klager in diskrediet heeft gebracht. In het artikel staat onder meer, met verwijzing naar de berichten die op internet waren geplaatst en die de aanleiding waren voor de breuk tussen Club Brugge en Stijn Stijnen: "Anderhalve maand is het intussen geleden dat in Brugge een storm opstak boven het hoofd van Stijnen. De aanleiding: maandenlang had hij op een internetforum onder de schuilnamen *Piop* en *Frijo* een lastercampagne gevoerd tegen zijn collega's Geert De Vlieger en Colin Coosemans en tegen leden van de clubdirectie. Verder had hij zijn eigen prestaties verheerlijkt. De familie Stijnen probeerde de schade nog in te dijken. Vriendin Veerle en broer Steven namen de verantwoordelijkheid voor de gewraakte berichten op zich." Volgens klager beschuldigt de krant hem er dus van een lastercampagne op internet te hebben gevoerd tegen Colin Coosemans. Maar klager heeft dit nooit erkend, betoogt hij. Hij heeft enkel erkend dat hij de verantwoordelijkheid op zich nam van de geposte berichten. Het ging volgens klager enkel om wedstrijdgerelateerde berichten, en van een lastercampagne was er geen sprake. Klager vindt bovendien dat de persoonlijke training van Stijn Stijnen geen nieuwsfeit was, en dat het niet opging om naar aanleiding hiervan te verwijzen naar feiten uit het verleden en deze terug op te rakelen. Voorts voert klager aan dat de informatie over het posten van de internetberichten, na terugkoppeling naar zijn IP-adres, wellicht niet op wettelijke basis verkregen was. De krant had er

dus omzichtig mee moeten omspringen en had ze niet klakkeloos mogen overnemen.

Het Belang van Limburg voert aan dat het feit dat Stijn Stijnen enkele maanden na zijn vertrek bij Club Brugge plots opduikt tijdens een training op het veld van een club uit derde provinciale, zonder enige twijfel een nieuwsfeit is. De krant had dus het recht om erover berichten. Het was ook logisch om het nieuwsfeit kort te situeren en te kaderen, en dus te verwijzen naar de reden waarom Stijnen en Club Brugge kort ervoor uit elkaar waren gegaan. Overigens betrof het slechts een korte passage, waarin vermeld werd wat klager zelf had bekendgemaakt, en wat eerder in alle media was overgenomen, namelijk dat klager en de vriendin van Stijn Stijnen de verantwoordelijkheid voor de geposte berichten op zich hadden genomen.

BESLISSING

Het feit dat Stijn Stijnen, enkele maanden na zijn opgemerkte vertrek bij Club Brugge, plots opduikt tijdens een training in een Limburgse club, is onmiskenbaar een nieuwsfeit dat het publiek aanbelangt. *Het Belang van Limburg* voert terecht aan dat hierover kan worden bericht. De krant heeft correct gehandeld door het nieuwsfeit te situeren en kort te herinneren aan de aanleiding voor het vertrek van Stijnen bij Club Brugge, namelijk de reeks negatieve internetberichten die aan hem waren toegeschreven. Het feit dat daarbij ook klager opnieuw vermeld wordt, is evenmin foutief. De heisa rond het vertrek van Stijnen bij Club Brugge en rond de geposte berichten was op dat moment nog erg recent. Klager heeft zonder enige beperking en publiek de volledige verantwoordelijkheid opgenomen voor alle berichten die gepost waren. Hij kan nu dan ook niet aanvoeren dat hij niet verantwoordelijk zou zijn voor de berichten over Colin Coosemans. Klager betwist overigens niet dat er ook berichten zijn verschenen over Coosemans. Klager stelt echter dat die steeds wedstrijdgebonden waren, en heeft daarom moeite met de term 'lastercampagne', die de krant heeft gehanteerd. Die term, die eerder ook door andere media is aangewend, is evenwel een verdedigbare keuze, gelet op het feit dat hij verwijst naar een opeenvolging van negatieve berichten over medespelers en het clubbestuur gedurende een bepaalde periode. Ten slotte is het niet relevant dat, zoals klager aanvoert, de informatie over de herkomst van de geposte internetberichten op mogelijk onrechtmatige wijze zou verkregen zijn. De krant heeft de berichtgeving immers enkel gebaseerd op de geposte berichten zelf, die publiek door iedereen konden gelezen worden, alsook op de verklaringen van diverse betrokkenen, in de eerste plaats klager zelf, maar ook het bestuur van Club Brugge. Ook in die zin kan aan de journalisten en de krant geen beroepsethische inbreuk verweten worden.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel: de klacht is ongegrond.
Brussel, 13 oktober 2011

H-I In deze maandelijkse rubriek duikt Manu Adriaens in de geschiedenis van de Vlaamse journalistiek. Letter na letter ontdoet hij memorabilia uit het rijkgevlude media-archief van het stof: opmerkelijke uitspraken van perslui uit de afgelopen decennia, miniverhaaltjes die minstens een glimlach opwekken, wijsheden van oude ratten voor beginners in het vak. Een abecedarium voorbij de waan van de dag.

Haantjesgedrag

In het woord vooraf van zijn vuistdikke boek *In de ogen* benadrukt Hugo Camps dat een hard interview meestal contra-productief uitdraait. Want: "Zo'n hard interview is er vooral voor de egotripperij van de journalist die zo graag koketteert met zijn lef en bravoure. Je veroverd er geen geheimen mee, geen inzicht in de *condition humaine*, lach noch traan. De harde interviewer heeft genoeg aan zijn eigen spiegelbeeld. Oprechte getuigenissen, bekentenissen, twijfel, religiositeit of goddeloosheid volgen een andere, zachtere bedding. Vaak de bedding van een lange stilte. Om daarna weer wat heviger te kunnen vloeien in tweevoud."

Het ideale gesprek is er in Camps' visie een waarbij interviewer en geïnterviewde samen een muziekje worden. "De journalist met haantjesgedrag is dus ongeschikt voor het vak. Publieke deemoed van de geïnterviewde is een gunst die zich niet laat afdwingen, maar die zich geduldig laat veroveren."

Hallucinatie

Eric Goens (Foto Michel Wiegandty Belgo)

Eric Goens, sinds enige tijd geen directeur informatie van VTM meer, blijft mooie herinneringen bewaren aan de tijd dat hij nog freelance journalist was. Het meest trots is hij nog altijd op zijn afscheidsinterview met Johan Anthierens voor *Humo*. Goens (in *De Morgen*): "Hij lag op sterven, maar toch behield hij zijn eeuwige ironie, cynisme en sarcasme. Hij vertelde dat hij 's nachts gehallucineerd had. Prinses Mathilde had hem, verkleed als verpleegster, een spuitje gegeven. Ze kwam de rekening vereffenen omdat hij jarenlang met het koningshuis had gelachen. Hij vroeg om het interview na te lezen. Ik zie hem nog voor me toen ik hem met mijn tekst ging opzoeken. De kanker had hem helemaal uitgemergeld. Ik dacht: hij zal alles schrappen. Het enige wat hij deed, was overal nog een extra duwtje bij geven."

Harteloos

The Iron Lady, zo luidde de weinig flatterende bijnaam van de voormalige Britse premier Margaret Thatcher. Helemaal terecht, die omschrijving: dat vond alvast de VRT-radiocorrespondent Roger Simons, onvergetelijk vanwege zijn nasale stemgeluid van over de plas. Voor dat oordeel baseerde hij zich op wat hij eens had meegemaakt tijdens een officiële receptie voor buitenlandse journalisten in Engeland. Simons: "Daar heb ik Thatcher iets horen zeggen dat ik niet licht vergeten zal. Op een of andere manier was een meisje van ongeveer twintig jaar, een leraresje zonder werk, op de receptie verzeild geraakt. Ze klaagde dat het zo moeilijk was om een job te vinden. Toen raapte ze plots al haar moed samen om te vragen of de eerste minister misschien iets voor haar kon doen. Weet je wat Thatcher zei? 'Als ik u was geweest, juffrouw, dan had ik al lang werk gevonden.' Een verschrikkelijke vrouw. Harteloos."

Heerlijk

"Het heerlijkste aan interviewen is dat je zelf je vijanden kunt kiezen." (Guy Mortier)

Helaas (1)

Voormalig *Humo*-journalist Herman De Coninck in zijn boek *Een aangename postumiteit*: "De inspiratie van de journalist is de deadline. Die van het leven ook, helaas."

Helaas (2)

"Het kan niet alle zondagen zondag zijn." (Marc Mijlemans, de *Humo*-redacteur die in 1987 op amper 29-jarige leeftijd stierf)

Herkauwer

Begin jaren zestig van de vorige eeuw was Johan Anthierens werkzaam voor het magazine *Zondagmorgen*. Daarin typeert hij in 1962 het verschil tussen dagbladjournalisten en weekbladverslaggevers. Anthierens: "Wij, weekbladreporters, zijn niet je ware pers. Wij bestaan voor de helft uit een bediende die op een vast uur naar kantoor komt, tussen de middag wat nuttigt en later op de dag stipt weer weggaat. Voor de rest zijn wij herkauwers die in de ochtend grasduinend hun krant verorberen en die na twaalf, met behulp van folianten, verwerken tot een persoonlijk kluwen. Het nieuws dat de krantenjongens op gevaar van hun nachtrust voor u klaarstomen, warmen wij weer op. Om het duidelijk te maken. Uw huis brandt. De dagbladreporter komt, kijkt, snuift wat rond en stoomt heet van de naald een verslag van de ramp klaar. Wij lezen het nieuws en schrijven een reeks over het beroep van pompier, met een exclusieve foto van de chef-blusser en een gesprek met de oudste brandweerman van België. Had ik een behoorlijke opleiding kunnen genieten, dan zou ik nu voor een dagblad schrijven. Maar behalve de politie heeft nooit iemand mij willen opleiden."

(Foto Yorick Janssens/Belgo)

Hobby

Kris Smet wilde een programmareeks maken voor de openbare televisie over vrouwen ouder dan tachtig. Smet (in *Gazet van Antwerpen*): "Zo had ik een verhaal over een vrouw die begonnen was met kousen te verkopen en geëindigd was in een groot kasteel in Mortsel. Zij blijft mij ook speciaal bij." Maar uiteindelijk moest de journaliste-regisseuse de reeks stopzetten. Haar baas maakte haar namelijk duidelijk: "Jij moet van je hobby niet je werk maken." Smet begreep niet echt wat hij daarmee bedoelde en vroeg daarom: "Wat is mijn hobby dan?" Het laconieke antwoord van haar hiërarchische meerdere: "Awel, vrouwen."

Hofnar

Hoe blikt Jan Van den Berghe terug op zijn leven en werken in de journalistiek? Jan Antonissen van *Humo* vroeg het hem in 2004. Van den Berghe, kurkdroom: "Ik ben gemankeerd

over de hele linie! Veel meer dan mijn eigen hofnar ben ik niet geweest."

Antonissen: "U hébt toch wat achtergelaten?"

Van den Berghe: "In alle eerlijkheid: misschien een paar alinea's die goed gesteld waren, een programma of vier, een aardig boekje over de adel. Maar voor de rest? Nee. Ik heb in water geschreven. In het beste geval was ik vanaf het begin een journalist voor serieuzere bladen geworden. Of een betere programmamaker bij de openbare omroep. De ironie is dat ik in een vorig leven níét naar de VRT ben gegaan omdat mijn eerste vrouw dacht dat het daar Sodom en Gomorra was. Was het maar waar! Want het valt me toch een beetje tegen: weinig dames maken hier gebruik van hun primaire geslachtskenmerken om een hoge positie te bereiken."

Hoop

Rudy - 'Dwarskijker' - Vandendaele bespreekt in 1992 in *Humo* een aflevering van *Mimi*, het VTM-praatprogramma dat wordt gepresenteerd door Mimi Smith. Het heeft de recensent niet bepaald in een optimistische bui gebracht inzake de zin van het leven. Conclusie van zijn bespreking: "Er is geen hoop. Tenzij dié hoop die de bouwvliet, soms tot zijn verbazing, op het trottoir achterlaat."

Huilbaby

De stem als spiegel van de ziel. Bavo Claes, jarenlang de immer rust uitstralende ankerman van het VRT-journaal, kan erover meepraten. Ooit kwam hem het volgende verhaal ter ore. Een jonge moeder werd elke nacht gewekt door haar huilbaby. Op zo'n moment stond ze op en probeerde ze haar kindje te sussen. Ondertussen keek ze naar het journaal, dat de hele nacht herhaald wordt. Wat stelde ze vast? Telkens als haar baby de stem van Bavo Claes hoorde, sliep hij zalig in. Werd er ineens een filmpje getoond met daarbij een andere commentaarstem, schoot de kleine wakker en begon hij weer te krijsen.

Hysterie

Mark Uytterhoeven (Foto Lieven Van Assche/Belga)

Mark Uytterhoeven, die zijn carrière begon op de VRT-sportredactie, over de heksenketel die hij meemaakte tijdens een Ronde van Frankrijk in de jaren tachtig: "Ik reed met de bevoorradingswagen van Roger

De Vlaeminck door de reclamekaravaan. Wij hadden geen vlaggetjes of petjes om weg te geven, maar op het dak stonden drie fietsen gemonteerd, en de omstaanders maar schreeuwen: 'Jetez les vélos, jetez les vélos!' Toevallig lagen er nog een paar oudbakken Franse broden in de auto. Ik brak dat brood voor de grap en deelde die hompen uit, roepend: 'Allez, la France, mangez du pain. Mangez du pain! Vive la baguette!' Wel, het was verbijsterend om die inhaligheid te zien. Ik werd bestormd! Onvoorstelbaar."

Ideaal

Herman Selleslags stapte al vroeg in de voetsporen van zijn vader en werd persfotograaf. Vanuit de volgende overweging: "Het ideaal is natuurlijk: niet werken. Maar ik zag al heel vroeg in dat niets doen erg lastig kan zijn."

Idee

Voormalig *Humo*-journalist Herman De Coninck in een visio-naire bui: "Als boksen een sport is, is een echtscheiding dat ook. Misschien zou het geen slecht idee zijn dat de televisie echtscheidingen rechtstreeks zou gaan uitzenden? Ik ken er een paar heel leuke."

Idyllisch

Lynn Wesenbeek draaide voor het VTM-magazine *Telefacts* een reportage over Filip Dewinter van het Vlaams Blok. Achteraf kwam daar uit sommige hoeken nogal wat kritiek op, onder meer omdat Wesenbeek de rechtse politicus met zijn kinderen aan tafel had gefilmd en dat dit - volgens de tegenstanders van Dewinter - een te idyllisch plaatje had opgeleverd. Reactie van Wesenbeek in *Humo*: "Tja, wat denk je? Dat zo'n man 's ochtends vroeg een gans de kop overbijt en bloed drinkt als ontbijt?"

Filip Dewinter (Foto Nicolas Moerlinck/Belga)

Iedereen (1)

"Iedereen wil tegenwoordig een talkshow. En er mag gevreesd worden dat iedereen ook een talkshow zál krijgen." (Rudy - 'Dwarskijker' - Vandendaele)

Iedereen (2)

Yves Desmet, jurylid in *Mijn restaurant*, mag in het dagelijkse leven graag eens goed gaan eten met een politicus. "Als ik dat doe, ben ik veel beter geïnformeerd dan de journalist die op de persconferentie braafjes de derde vraag stelt. Alleen mag je niemand bevoordelen: je moet dus met iederéén gaan eten. (*lacht*) Wie met iedereen in bed kruipt, wordt opnieuw maagd."

Ijdelheid

Bruno Wyndaele mag dan voor het grote publiek momenteel bekend zijn als quizmaster, zijn eerste stappen in de media zette hij als interviewer: eerst voor *Het vrije westen* (radio), later voor *De laatste show* (televisie). Wat hij daarvan geleerd heeft? Wyndaele (in *Humo*): "Als je mensen begrijpt, kun je ze laten vertellen wat je maar wil. Want mensen praten graag over zichzelf. Dat is het geheim van het interview: de ijdelheid van de mens en de rotsvaste overtuiging dat hij echt wel het interessantste wezen op de hele wereld is. De Nederlandse zanger Jan Rot zei altijd: 'Ha, wéér een interview. Heerlijk, dat over mezelf lullen! En de ander is nog verplicht geïnteresseerd ook.' Dat is moeilijk in een café, hé. Daar kun je wel een beetje over jezelf vertellen, maar na een tijdje denkt die ander: oké, genoeg over jou."

Ijskast

Jo Röpcke, decennia lang het vertrouwde gezicht van het filmmagazine *Première* bij de openbare omroep, dacht niet met grote vreugde terug aan zijn diverse ontmoetingen met de Franse actrice Cathérine Deneuve. "Ach, ze is een prachtige ijskast", vertelde hij ooit. "Een zeer koele vrouw met een extreme reserve. Ik heb nooit contact met haar gekregen. Ik denk dat ze op menselijk vlak een beetje onverschillig is. Als ik met haar praat, heb ik altijd zin om een overjas aan te trekken."

Inbreuk

Natalia (Foto Dirk Waern/Belga)

Bart Steenhaut van *De Morgen* vraagt in 2009 aan de zangeres Natalia of ze begrip kan opbrengen voor de oproep van Helmut Lotti en Marcel Vanthilt aan andere BV's om ook geen interviews meer aan *Dag Allemaal* toe te staan. "Tja, al die inbreuken op je privéleven", verzucht de zangeres. "Moet ik mijn lief onder de grond steken of zo? Want als ik dat niet doe, moet ik er kennelijk alles over vertellen. Wel, daar pas ik voor. Ik ga niet aan heel Vlaanderen vertellen hoe we het doen in bed. Dat er onzin over je verschijnt, is één ding. Maar dat je achteraf met mensen wordt geconfronteerd die denken dat al die verhalen waar zijn, dat is om zot van te worden. Al die vreemden die je vies aankijken als je buitenkomt, dat gaat je tegenstaan op den duur. Ook nu weer: ik heb momenteel blokjes op mijn tanden, en elke fotograaf van de *boekskes* staat te popelen om daar de eerste foto van te nemen. Waar ben je dan mee bezig? Er lopen honderdduizenden mensen rond met zo'n ijzerwinkel, dus *what the fuck* is het probleem?"

Incasseren

Politiek journalist Rik Van Cauwelaert van *Knack*, in wezen de zachtmoedigheid zelve, is altijd een groot liefhebber van de bokssport geweest. Niet alleen als toeschouwer, maar ook als recreatieve beoefenaar. "Ik heb zelfs ooit twee rondes gespard met onze legendarische Jean-Pierre Coopman", vertrouwde hij een verslaggever van *De Standaard* toe. "Met elke klap die ik van Coopman kreeg, had ik het gevoel ook een klap van Mohammed Ali en van een hele reeks andere beroemde bokkers te incasseren."

Initialen

Louis De Lentdecker (1924-1999), sterreporter van *Het Nieuwsblad*, ondertekende na verloop van tijd zijn stukken niet meer met zijn volledige naam. Onder zijn bijdragen kwamen gewoon zijn initialen: L.D.L. Voor zijn tegenstanders was dat een mooie kans om zich allerlei woordspelingen te veroorloven. Zo noemden sommigen hem 'Lowie De Leugenaar'. En een woedende lezer uit Gent had het zelfs over 'Laagheid Der Laagheden'. Zelf liet De Lentdecker zich ook niet onbetuigd: hij mocht graag grinniken dat zijn initialen stonden voor 'Lui, Dom en Leeg'.

Innemend (1)

Enkele dagen voor de Nederlandse politicus Pim Fortuyn in 2002 werd vermoord, interviewde televisiejournalist Walter Zinzen hem uitgebreid voor zijn programma *Zinzen*. Hij herinnert het zich nog levendig: "Mijn eerste grote angst was dat hij niet zou komen opdagen. En mijn tweede angst was dat hij na twee minuten boos zou opstappen. Maar het viel allemaal mee. Meteen al bij zijn aankomst zei hij: 'Ik ken u, u bent die meneer van Canvas.' Ondanks zijn arrogantie was hij een innemend man. Maar ja, de Congolese dictator Mobutu kon ook innemend zijn."

Innemend (2)

Voor zijn titanenreeks *De Nieuwe Orde* over de collaboratie in de Tweede Wereldoorlog slaagde tv-journalist Maurice De Wilde er in de jaren tachtig zowaar in Léon Degrelle – het boegbeeld van de fascistische Rexbeweging – te strik-

ken voor een urenlang interview. Plaats van afspraak: een appartement in Madrid. Zelfs De Wilde was, ondanks zijn journalistieke instinct van pitbull dat hem overal vergezelde, niet ongevoelig voor het charisma van zijn gesprekspartner. Tegen Jef Geeraerts in zijn boek *Gesprekken* getuigde hij in dat verband: "De ongelooflijk vitale Degrelle was niet te stuiten. Je had nooit gezegd dat hij 75 was. Op een bepaald moment kregen zijn vriendin en de aanwezige Belgische begeleider een soort hysterische aanval vanwege mijn indringende vragen. Hij heeft ze het zwijgen opgelegd.

Léon Degrelle (Foto Belga)

Hij had zelfs bewondering voor onze grondige manier van werken: twee volle dagen interview en de nacht daartussen de vragen voorbereiden om me niet door hem te laten inpakken. '*Ce sont quand même des travailleurs, ces Flamands!*' zei hij. Hij heeft ons in grote stijl ontvangen – met onder meer een kelner die hapjes serveerde. Het viel me ook op dat hij meteen doorhad dat ik goed op de hoogte was van de te behandelen materie. Hij wist bijzonder goed met mensen om te gaan. Als ik niet zo grondig voorbereid was geweest, zou ik zeker in de ban van zijn overweldigende persoonlijkheid zijn gekomen. *Le beau Léon!* Weet je dat er een rexistische vrouw is geweest die ooit haar man heeft verplicht naar het Oostfront te vertrekken, om Degrelle te helpen. En bij een rexiste die ik interviewde, straalde na veertig jaar de verliefdheid nog in haar ogen."

Intimiteit

Journalist interviewt journalist. Meer bepaald: Yves Desmet interviewt in 2001 Betty Mellaerts, die voortaan tweeweekelijks voor *De Morgen* een dieptegesprek zal voeren met een bekende figuur.

Desmet: "Een jaloerse vraag. Ik kom binnen met een stuurse kop en moet dan aan de hopeloze opdracht beginnen mensen te ontbolsteren. Jij kijkt een man aan met die onwaarschijnlijke ogen van je en hij legt prompt zijn ziel bloot." Mellaerts: "Erg, hé. Ik zal je een geheimpje verklappen. Ik maak daar steeds schaamtelozer gebruik van. (*lacht*) Je ogen, je stem. Interviewen is verleiden, een intimiteit creëren. Maar dat stopt ook bij het einde van het gesprek. Voor mij toch. Als dat bij die mannen niet zo is, hebben zij een probleem."

Ironie

Een kaartjesknipper van de trein voor de microfoon vragen of hij weleens door het gaatje van zo'n geknipt kaartje keek... Die toer ging Jan Van Rompaey graag op in zijn beginjaren bij de televisie. Het bezorgde hem al eens het verwijt dat hij te makkelijk lachte met de gewone man in de straat. Maar daar denkt hij zelf anders over: "Ik heb zeer zelden echt mensen gekwetst of vernederd. Tenzij dan de groten der aarde, of zij die zichzelf mateloos belangrijk vinden. Zo heb ik ooit aan een gerenommeerd kunstenaar gevraagd om wat uitleg te geven bij enkele abstracte schilderijen. In werkelijkheid waren die geschilderd door een aap. (*lacht*) Ach, wat ik deed, was alles bij elkaar vrij onschuldig."

Bronnen: naast de vermelde boeken werd voor deze aflevering gebruik gemaakt van jaargangen van Humo, De Morgen, De Standaard, Gazet van Antwerpen, Dag Allemaal en Zondagmorgen.

Onder embargo

Roger Van Houtte is niet meer. Hij stierf, zestig jaar oud, aan een hartaanval. Roger begon zijn journalistieke loopbaan bij *Het Laatste Nieuws*, stapte in 1986 over naar *Gazet van Antwerpen* en werkte daar 22 jaar lang. Als *GvA*-journalist was hij ook verscheidene jaren *VVJ*-redactieafgevaardigde.

Van Houtte stond bekend om zijn scherpe politieke analyses, en daarmee maakte hij zich niet overal vrienden. Eind 2008 verkaste hij van *GvA* naar de politieke partij N-VA, waar hij tekstschrijver werd. De *VVJ* betuigt de familie van Roger Van Houtte al haar medeleven.

Marcel Grauls, oud-hoofdredacteur van *Het Belang van Limburg*, is sinds 1 november officieel met pensioen.

En ook **Robert Capiot**, chef buitenland bij *Het Belang*, is afscheid aan het nemen van de krant. Hij gaat officieel in april 2012 met pensioen.

Jeroen Wils, chef nieuws bij *VTM*, verlaat de commerciële omroep na er veertien jaar te hebben gewerkt. Jeroen kon zich niet vinden in de nieuwe structuur van de redactie, en met name dan de zogenaamde 'in-kant' ervan, waarvoor hij tot dusver verantwoordelijk was.

Bij *Het Laatste Nieuws* is chef nieuws **Wim Verhoeven** (42) sinds half november waarnemend hoofdredacteur. Het komende jaar gaat hij samen met afscheidnemend hoofdredacteur Paul Daenen de krant leiden. Die laatste stapt in januari 2013 over naar een directiefunctie bij De Persgroep.

Vier op de tien **freelancejournalisten** in Franstalig België halen minder dan 2.000 euro bruto inkomen per maand. Dertien procent komt niet eens aan 1.000 euro bruto per maand. Dat blijkt uit een recente enquête van de AJP, de Franstalige zustervereniging van de *VVJ*. De *VVJ* voerde eerder een soortgelijke enquête uit met gelijklopende resultaten.

Uit de nieuwe cijfers blijkt dat de situatie niet verbetert, veeleer integendeel. Ruim de helft van de Franstalige freelancers moet het stellen met een bruto inkomen van minder dan 2.300 euro. Daar moeten dus nog de sociale bijdragen (22%) en de inkomstenbelasting van worden afgetrokken. Slechts 12% meldt een bruto inkomen van meer dan 3.500 euro per maand.

Her en der krijgen freelancejournalisten van hun **belastingcontroleur** intussen te horen dat hun fiscale aangifte verworpen wordt. Dat is dan nadat ze - op aanzet van het mediahuis waarvoor ze werken - hun inkomsten volledig als auteursrechten hebben opgegeven. De *VVJ* heeft hier altijd al voor gewaarschuwd, maar diverse persgroepen bleven hun freelancejournalisten de voorbije jaren volledig in auteursrechten vergoeden.

De *VVJ* geeft een **dubbel advies** aan de getroffen journalisten. Eén: overtuig je opdrachtgever ervan, met de belastingregularisering in de hand, dat hij verkeerd bezig is. Verwijs naar het Protocol dat de *VVJ* en de *VDP* (Vlaamse dagbladuitgevers) in januari 2010 uitwerkten en waarin een opsplitsing van de vergoedingen in 70% honorarium en 30% auteursrechten werd afgesproken.

Twee: verzet je tegen de belastingregularisatie. Met recht en reden kun je aanvoeren dat althans een deel van je vergoeding wel degelijk als **auteursrechten** te beschouwen is. Bijvoorbeeld 30% (verwijs opnieuw naar het Protocol *VVJ-VDP*). Contacteer het *VVJ*-secretariaat wanneer de fiscus voet bij stuk houdt.

Wie geïnteresseerd is in een journalistenstage van twee maanden op een **Nederlandse redactie**, wende zich voortaan tot de Vlaamse Vertegenwoordiging in Den Haag. Op hetzelfde adres moet je zijn als je aanspraak wil maken op een beurs voor een journalistiek onderzoeksproject over Vlaams-Nederlandse thema's. Meer info op www.vlaanderen.be/denhaag/journalistenbeurs.

Dirk Leestmans is (opnieuw) in de prijzen gevallen voor beste Nederlandstalige onderzoeksjournalistiek. De *VVOJ* (Vlaams-

Nederlandse Vereniging van Onderzoeksjournalisten) bekroonde zijn *VRT-Panorama*-reportage 'Te gek om los te lopen' met De Loep voor de beste audiovisuele productie. Het gaat om een indringende documentaire over de behandeling van geïnterneerden in het Belgische rechtssysteem.

En **Hannes Cattebeke** heeft de Karel Van Miertprijs gewonnen voor een reportage over het Europese landbouwbeleid in *Knack Extra*. De Karel Van Miertprijs bekroont de beste Belgische journalistiek over de Europese Unie. In de categorie 'toekomstige journalisten' gingen diverse studenten van de Brusselse Erasmushogeschool met prijzen lopen.

Er is toekomst voor de **(digitale) krant**. Uit de jongste CIM-cijfers blijkt dat *De Tijd* zijn betaalde oplage het voorbije jaar zag stijgen met 2,6 procent en dat die stijging volledig voor rekening komt van de digitale exemplaren. De verkoop van de papieren kranten daalde met liefst 7,5 procent. Ook *De Standaard* zag de verkoop via web, iPhone en iPad omhoog gaan, zij het minder sterk.

Aan Franstalige kant broedt ook *Le Soir* op een betalende digitale krant naast de gratis website en het papieren dagblad. En dezelfde oefening zijn ze momenteel aan het maken bij **Apache.be**, dat vanaf 1 december voor het grootste deel betalend zou worden.

De betrokken mediahuizen kunnen kracht en inspiratie putten uit wat er in de **VS** gebeurt. Alle grote Amerikaanse kranten zagen het voorbije jaar hun digitale verkoopcijfers stijgen. Vooral *The New York Times* doet het goed, met een verdrievoudiging van het aantal digitale abonnees in het voorbije jaar.

In **Turkije** zitten nog altijd 66 journalisten gevangen voor publicaties of reportages die niet naar de zin van het bewind waren. De Europese Federatie van Journalisten (EFJ) heeft een postkaartenactie gelanceerd om de getroffen collega's een hart onder de riem te steken. Deelnemen kan via <http://europe.ifj.org/en>.

Vers van de pers: het nieuwe 'Wetboek media en journalistiek'

Auteurs: E. Brewaeys, F. Voets en D. Voorhoof

Bestel nu de 5de volledig geactualiseerde versie.

Online bestellen?
shop.kluwer.be

ISBN: 9789046538845

Bestelcode: BP/MDLWET-BI11001

Omvang: 394 pagina's

Abonnement:

€ 59,89 (incl. btw)

Losse verkoop:

€ 77,86 (incl. btw)

➔ shop.kluwer.be/MDLWET-BI11001

Het Wetboek media en journalistiek is een overzichtelijke, betrouwbare en toegankelijke informatiebron voor iedereen die zijn weg zoekt in het labyrint van wetten, regels en voorschriften rond media en journalistiek. Deze editie is bijgewerkt tot het B.S. van 30/06/2011.

Een aantal nieuwigheden in deze editie:

- de nieuwe "Code van de Raad voor de journalistiek" vervangt een aantal akten uit de vorige editie nl. de verklaring van 1971 over de rechten en plichten van de journalist en de code van 1982 van journalistieke beginselen;
- de nieuwe richtlijn van 10 maart 2010 die de richtlijn audiovisuele mediadiensten vervangt;
- grondige wijziging van de procedure voor de Vlaamse regulator voor de Media.

 Kluwer
a Wolters Kluwer business

BESTELLEN IS MAKKELIJK: bel 0800 14 500

fax 0800 17 529 • info@kluwer.be ➔ shop.kluwer.be

Het moet
niet altijd
Carl Devos
zijn ...

Zoek eens op

www.expertendatabank.be